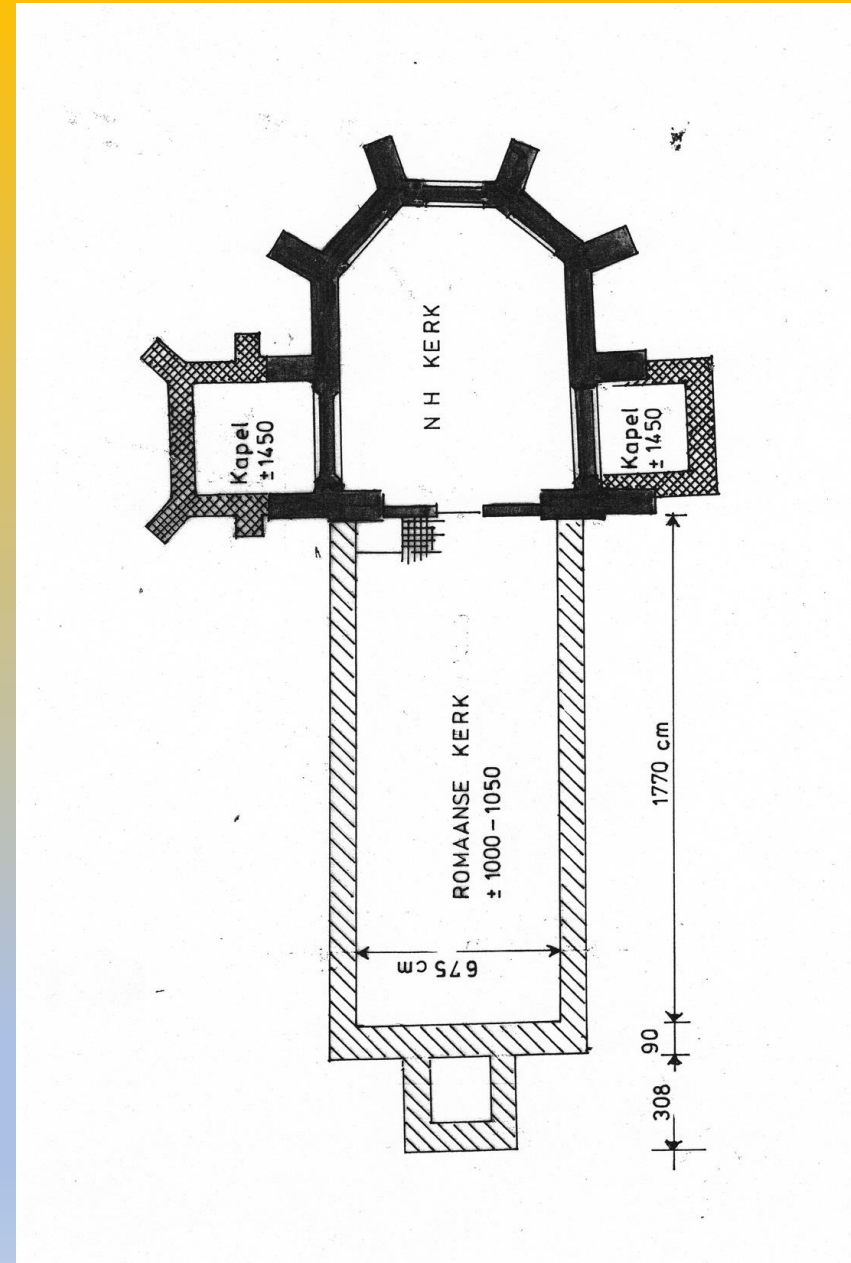

PROTESTANTEN EN KATHOLIEKEN IN OVERASSELT

Van de Reformatie tot vandaag
Van strijd tot oecumene

VERBREIDING PROTESTANTISME EN HEVIGE INTERNATIONALE STRIJD

- 1517 Luther spijkert zijn stellingen op de kerkdeur van Wittenberg
- 1568 Begin 80-jarige oorlog, onthoofding Egmont en Horne
- 1572 slag Mookerheide
- 1581 onafhankelijkheid met Placaet van Verlatinghe
- 1591 Maurits boekt overwinningen
- 1648 Einde 80-jarige oorlog en Vrede van Munster
- 1672 Rampjaar: Fransen
- 1678 Vrede van Nijmegen tussen de Republiek en Frankrijk
- 1795-1801: Bataafse republiek
- 1848: Grondwet van Thorbecke met godsdienstvrijheid

80-JARIGE OORLOG IN OVERASSELT

- 1570 Nagelhorst geconfisqueerd. Ruth Peelen verbannen
- 1574 Spaanse troepen trekken langs naar Mook voor de slag op de Mookerheide
- Johan van der Moelen, Heer van Overasselt, strijdt aan de zijde van Willem van Oranje
- 1591 Maurits veroverd Nijmegen
- 1602 inname Grave

UITBREIDING PROTESTANTISME IN OVERASSELT

- 1580 Gelderse Staten verbieden openbaar belijden katholieke geloof
- 1608 Protestanten nemen kerspelkerk over. Benoeming van pastoor Petrus van Aken tot predikant
- 1672 bouw RK houten schuurkerk ; afgebrand 1729 en herbouwd op Schoonenburg
- 1710 Afbraak schip NH-kerk. Koor blijft over
- 1795 ca. 10% inwoners; 1808 34 van 944; 1839: 40 van de 1400 (Over- en Nederasselt)
- Ca. 1830 RK waterstaatskerk op Schoonenburg
- 1891 RK parochiekerk Hoogstraat
- 1971 einde gebruik NH-kerk

PROTESTANTEN IN HOGE FUNCTIES 1650 - 1800

1. Amptman, rechter en dijkgraaf Land van Maas en Waal
2. Heer/Vrouwe Heerlijkheid: Van der Moelen, Van Delen, Rengers, Ten Hove, Van Brakell
3. Schout: Backer, Schimmelpenninck, Van Sandt, Ceelen, Charisius
4. 1608: pastoor Van Aken predikant
5. Schoolmeester en koster
6. Rentmeesters: Degenauer, Crebber, Backer, Festen

GELD = GROND = MACHT

RIJKE PROTESTANTEN - ADEL

- Van der Moelen: Willem, Hendrik, Johan,
 - Johan vd Moelen & Mechteld van Randwijck (huwelijk 1648)
-
- Steven van Delen & Jeannette Agnes vd Moelen
 - Nicolaas Hans Willem van Delen en Dina Henriette Cronström
 - Isaac Steven van Delen en Margaretha Gijsberta van Brakell tot den Brakell
-
- Alexander Egbert Rengers & Sophia vd Moelen
 - David ten Hove
 - Melchior ten Hove
 - David ten Hove
 - Willem Munter & Wendela Eleonora ten Hove
 - Carel Godin & Wendela Eleonora ten Hove
 - Andries Cornelis Willem Munter

GELD = GROND = MACHT

RIJKE PROTESTANTEN - SCHOUTEN

- Coenraad Schimmelpenninck: Den Tempel
- Anthonie Schimmelpenninck: Den Tempel
- Backer: Crayenbergh
- Van Sandt
- Ceelen
- Charisius: Cabus, Lepper, Groene Voor, Craeyenbergh
- Derks: Nagelhorst
- Bruijsten: Lage Hoed

GELD = GROND = MACHT

RIJKE PROTESTANTEN - RENTMEESTERS

- Degenaeer
- Crebber
- Bakker
- 4 generaties Festen: Jan (1756-1824), Silvester 1799-1879), Joannes Theodorus (1848-1899), Jac (1882-1948):
Ewijkse Hof, Den Tempel, De Zomp, Bloemershof,
Schoonenburgseweg (Beerepoot, Veldman, Van Hezewijk)

COLLATIERECHT – RECHT VAN BENOEMING

*De Hoogwelgeboore Gestrengen Heere N. H. W. Baron van Delen Heer van Schoonenburgh
Majoor van een Regiment Infanterie en Majoor Commandant der stad Veurne etc als Collator van de
Predicants en Schoolmeesters Ampten over de Dorpen Over- en Neederasselt doet te weeten dat door
het vertrek van Gerrit de Valck van hier naer Horssen het Schoolmeesters Ampt alhier is comen te
vaceeren.*

Gerrit Willem van der Horst wordt als opvolger benoemd.
Ondertekend in Overasselt op 1 januari 1729.

Jaar 1848

Diederik Louis Baron van Brakell tot den Brakell en Vredenstein, lid der Ridderschap en Provinciale Staten van Gelderland wonende op den Huize Vredestein Gemeente Maurik.

Delegeert uitvoering van het benoemingsrecht aan 'Den Hoogwelgeboren Heer Mr. Willem Jacob Baron van Brakell tot den Brakell, kamerheer des konings, Burgemeester van Lienden, wonende te Lienden'.
Johan Adam Habig wordt benoemd.

Ondertekening door D. L. van Brakell
eigenaar en collator der Heerlijkheid van Over- en Neder Asselt

1854 EINDE COLLATIERECHT erfgenamen van Brakell

1. Betaling aan de Hervormde Gemeente van F 12.000 als afkoopsom tbv salarissen en huisvesting
2. Overdracht van de pastorie Kasteelsestraat met toebehoren aan de Hervormde Gemeente
3. Overdracht van een perceel hooiland met de naam Veluwe onder Nederasselt

PROTESTANTS VESTIGINGSBELEID

Protestantsch Volksblad De Fakkel 29 juli 1853

Overasselt, Verkoopning van **overschoone** bouwhoven

In het begin der maand September zal hier in het openbaar verkoopning plaats hebben van **zeer schoone, rijke winstgevende bouwhoven**, afkomstig uit de nagelaten bezittingen van wijlen den baron D. L. VAN BRAKELL TOT DEN BRAKELL. Zeldzaam heeft zich voor onze Protestantsche grondbezitters en rijken in den lande zulk een schoone gelegenheid opgedaan, als nu zal voorkomen, om tot versterking der kleine Protestantsche gemeente, welke te *Overasselt*, in het Rijk van *Nijmegen*, aan de rivier de *Maas* gelegen, aanwezig is, doch uitbreiding behoeft, om zich tegen over de Roomschen staande te houden, **de weelderigste, rijkste, vruchtbaarste en alle goed winstgevende landerijen** aan te koopen.....

Wij hebben vermeend geene ondiensst aan **de zaak van het Protestantisme** te bewijzen, als wij de aandacht der gegoeden op deze verkoopning vestigen. Het hangt van hen af, mede te werken tot vestiging vaan eene bloeiende Protestantsche gemeente in een oord, waar onze geloofsgenooten weleer talrijker waren, allengskens door tijden en omstandigheden verminderd zijn, en **de Roomschen in alles den boventoon verkregen**, die van geslachte tot geslachte op de goederen wonen, wier eigenaren tot de Protestantsche kerk behoorden.

Mogt het van nu af anders worden, en **de gemeente te Overasselt uit hare vernedering worden opgebeurd**.

PROTESTANTS VESTIGINGSBELEID

MAATSCHAPPIJ TER BEVORDERING VAN WELSTAND VOORNAMELIJK ONDER DE LANDLIEDEN (1822)

1852

- De Schuurgraaf
- Kasteel
- Kasteelboerderij (Hibma Hoeve)

PROTESTANTS VESTIGINGSBELEID

NEDERLANDS HERVORMDE KERK

- Kerk
- Kosterij
- Pastorie
- De Bakelaar
- De Lepper

PROTESTANTS VESTIGINGSBELEID

PREDIKANTEN en bezittingen

1852 Petrus Mauritz Lamping, predikant te Lobith: **Ewijkse Hof, Kasteel en Kasteelboerderij**

Pachters Kasteelboerderij: Thijssen - Lamers, Janssen – Drissen, Teengs – Janssen, Juijn – van den Anker, Janssen – van 't Lindenhout.

Koop 1978: Johan Steven Theodoor Janssen

Volgende eigenaren: Hendrikus Janssen en na deze Jan en Wim Janssen.

1852 Gerard Johan Molengraaff, rustend predikant Nijmegen: **Heidschen Hof**

Protestantse bewoners: Arend Hofs – Doeleman, Janssen – Henderiks, Bloem – Ernst, Besselink – Radstaker en Vonk – van Hanen

Koop 1926: Martinus Bernardus Jilesen

1852 Evert Pijnappel van Voorthuyzen, predikant te Nijmegen: **De Sleeburg**

Protestantse bewoners: Willem van Voorthuijsen en Johanna Susanna Catharina Maria Anna Saueresfig, Willem Bouwmans en Maria Johanna van de Poll, Pieter Casper van Hulsteijn en Elisabeth Castermans , Gijsbert Verrips en Willemina Janssen.

Koop 1890: Johannes van Eldonk

|

“EIGEN VOLK EERST” ????????

ALGEMENE DIACONIE OF ALGEMENE ARMEN

Instelling van de katholieken en protestanten samen!

Bezit: armenhuis of Tillemanskamp
Hoek Loksheuvelseweg – Donderbergweg

Laatste pachter/eerste eigenaar: Petrus Johannes van Casteren

1661 ORDONNANTIE ST. ANTONIUS ABT GILDE

Ondertekend door:

- Johan van der Moelen, Heer van Overasselt
- Arnolt Ceelen, scholtis tot Overasselt
- Joh. Schouwhamer, pastoor tot Over- en Neder-Asselt
- Jan Willems, Gilt-meester
- Jan Lamers, Gilt-meester
- Drick Cornelissen
- Reijnder Hermens

Mechtelt van Randwijck, duageere van der Moelen,
Vrouwe van Overasselt en Druiten, 1698

Dit is 't gilde wapen van Overasselt heer nieviet doer
E. A. de Rengers, 1698

Egbert Alixsander de Rengers, Heer van Sleeburgh en
Westrop, 1698

**DANK
VOOR
UW
AANDACHT**